

Εναρκτήριες σκέψεις κατόπιν της νίκης των Ταλιμπάν

Γεώργιος Δ. Πουκαμισάς¹
Αύγουστος 2021

Περιμένουμε κάτι από την Ευρωπαϊκή Ένωση; Ήδη μίλησε ο Αντιπρόεδρος της Επιτροπής Μαργαρίτης Σχοινάς και ήταν εύγλωττος. Μας ανησυχεί όλους το νέο προσφυγομεταναστευτικό κύμα που θα προκύψει. Όχι βέβαια μόνο τώρα. Αρρήτως, από την ανακοίνωση Biden περί αποχωρήσεως, πριν 3 μήνες. Αλλά, ίσως κανείς μας δεν περίμενε την ραγδαία εξαέρωση του δυτικόφερτου καθεστώτος της Καμπούλ.

Πιστεύετε ότι η Δύση μόνη της μπορεί πλέον να κάνει τίποτε εκεί; Όλες οι δυτικής κοπής ιδεολογίες ηττήθηκαν στα άξενα εδάφη της οροσειράς του Ινδοκούχου και του Παροπάμισου. Νίκησε και πάλι ο ιδιότυπος πατριωτισμός, η αποστροφή προς τους αλλόφυλους και αλλόθρησκους ξένους και η θρησκευτική πίστη των σκληροτράχηλων φυλών του Αφγανιστάν.

Εκείνο που πρωτίστως πρέπει να μας ενδιαφέρει είναι πως θα αναχαιτισθεί/περιοριστεί/ τύχει διαχείρισης, το νέο κύμα φυγάδων που θα ξεβράσει στα νερά μας και στα χώματά μας. Ζήτημα πανευρωπαϊκό. Και εξαιρετικά δύσκολο.

Είμαστε υποχρεωμένοι, ως Ευρωπαίοι, να συνεννοούμαστε σχετικά με την Τουρκία, η οποία θα συνεχίσει τις απαιτήσεις και τους εκβιασμούς της, να συζητούμε δε με το Ιράν, από όπου θα περάσει το πρώτο κύμα.

Μα θα πρέπει επίσης να παρακολουθήσουμε την Ρωσία, που ανησυχεί μονίμως για διάχυση της τζιχάντ στην κεντρική Ασία και την Ευρασία και έχοντας διδαχθεί από το πάθημα των Σοβιετικών παρακολουθεί με ρεαλισμό και ψυχραιμία τα εντός του Αφγανιστάν πράγματα.

Η Κίνα μοιάζει να προκύπτει ως κατ'εξοχήν beneficiary. Από καλύτερη θέση θα συνεχίσει την μείζονος γεωπολιτικής σημασίας συμφέρουσα εμπλοκή της στο Πακιστάν.

Το Ιράν εξυπηρετείται, καθώς μία σφήνα στα πλευρά του αφαιρείται. Θα αντιμετωπίσει σκληρά, όσο μπορεί, τα κύματα φυγάδων, και θα εύχεται, όπως και οι άλλοι εκεί παίκτες, να ασκήσουν οι Σουνίτες Ταλιμπάν πολιτική ανοχής των πρώην αντιπάλων τους, ώστε να περιοριστούν οι μάζες όσων εγκαταλείπουν προς δυσμάς τη χώρα. Οι όροι διαλόγου Ιράν-ΗΠΑ και λοιπών, ίσως βελτιώνονται για την Τεχεράνη. Αυτό δεν θα εξυπηρετεί κύκλους στο

¹ Ο Δρ. Πουκαμισάς διετέλεσε Πρέσβης της Ελλάδος στην Ουκρανία από το φθινόπωρο 2016 έως το φθινόπωρο 2019.

Ισραήλ, κυρίως. Τυχόν σενάρια για προσβολή του Ιράν εξ ανατολών, με πρωτοβουλία των νέων κυρίαρχων στην Καμπούλ είναι ευφάνταστα κι επικίνδυνα. Δεν θα προκόψουν.

Η Ινδία ίσως δεχθεί εντονότερη πίεση στο Κασμίρ, αλλά αυτό δύσκολα θα είναι του εγγύς μέλλοντος, αφού οι Ταλιμπάν, με ποικίλες τάσεις στο εσωτερικό τους, θα πρέπει να εδραιώσουν την εξουσία τους και να επιδείξουν ικανότητα διακυβέρνησης της χώρας. Τα αμερικανικά όπλα που κληρονομούν, δεν αρκούν από μόνα τους. Θα τους απασχολεί άλλωστε μήπως η εξουσία τους αποδειχθεί βραχύβια.

Ερευνητέος ο ρόλος, οι επιρροές και οι ανησυχίες της Σαουδικής Αραβίας, που κάποτε υποστήριζε ενεργά την αφγανική αντίσταση στους Σοβιέτ και εθέρμανε Ταλιμπάν και Αλ Κάιντα.

Θα γίνει το Αφγανιστάν condominium Πακιστάν-Τουρκίας; Οι δύο χώρες διαθέτουν πάντως ισχυρούς τίτλους προς την κατεύθυνση αυτή. Οι Ταλιμπάν βέβαια δεν έδιωξαν τους Αμερικάνους για να λαμβάνουν εντολές από Ισλαμαμπάντ και Άγκυρα, ή ακόμα υποδείξεις από το πολυπράγμον Κατάρ.

Τα Ηνωμένα Έθνη, με τις επί μέρους υπηρεσίες τους καλούνται να διαδραματίσουν σπουδαίο ρόλο. Θα τους επιτραπεί; Θα μπορέσουν;

Πάντως, η εξ ανάγκης και με μεγάλη χρονική υστέρηση αποδοχή από τις ΗΠΑ της αποτυχίας στο Αφγανιστάν, είναι ενωρίς να λεχθεί ότι σημαίνει με όρους γεωπολιτικής, μία νίκη της Κεντρικής Γης (heartland) επί της προσθαλάσσιας Περιμέτρου (rimland).